

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึง 1) ลักษณะปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ปัจจัยทางความน่าเชื่อถือ และการได้รับการส่งเสริมการผลิตจากภาคเอกชน ของเกษตรกรผู้ปลูกผักบึงจีนเพื่อผลิตเมล็ดพันธุ์ภายใต้เกษตรพันธสัญญา 2) ความคิดเห็นในด้านต่าง ๆ ของเกษตรกรผู้ปลูกผักบึงจีนเพื่อผลิตเมล็ดพันธุ์ภายใต้เกษตรพันธสัญญาของภาคเอกชน และ 3) ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของเกษตรกรในด้านการส่งเสริมการปลูกผักบึงจีนเพื่อผลิตเมล็ดพันธุ์ภายใต้เกษตรพันธสัญญา รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรผู้เข้าร่วมการปลูกผลิตเมล็ดพันธุ์ผักบึงจีนภายใต้เกษตรพันธสัญญาที่ได้รับการส่งเสริมการผลิตจากภาคเอกชนในจังหวัดสุโขทัย ที่ได้จากการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 328 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ และนำมาวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลเกือบสองในสามเป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ยประมาณ 45 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษาภาคบังคับ สถานภาพสมรสแล้ว มีสมาชิกภายในครอบครัวเฉลี่ยประมาณ 4 คน แรงงานในครัวเรือนที่ใช้ในการปลูกผักบึงจีนเฉลี่ย 2.09 คน จำนวนพื้นที่ที่ใช้ในการปลูกผักบึงจีนเฉลี่ย 11.18 ไร่ ประสบการณ์ในการเข้าร่วมโครงการปลูกผักบึงจีน เฉลี่ย 2.45 ปี ใช้เงินทุนในการปลูกผลิตเมล็ดพันธุ์ผักบึงจีน เฉลี่ย 22,272.78 บาทต่อปี มีรายได้จากการขายเมล็ดพันธุ์ผักบึงทั้งหมดเฉลี่ย 65,241.61 บาทต่อปี โดยมีรายได้สุทธิจากการปลูกผลิตเมล็ดพันธุ์ผักบึงเฉลี่ย 42,294.35 บาทต่อปี มี ผู้ให้ข้อมูลมีความเชื่อถือต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมของบริษัท โดยรวมในระดับมาก มีความเชื่อถือต่อตัวแทนเกษตรกร และมีความเชื่อถือต่อบริษัท โดยรวมในระดับปานกลาง

ผลการศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการเข้าร่วมการปลูกผลิตเมล็ดพันธุ์ผักบึงจีนภายใต้เกษตรพันธสัญญา พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นในระดับปานกลางทั้งในด้านการบริการ ด้านผลตอบแทน และด้านสิ่งแวดล้อม โดยมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมากในด้านการบริการเกี่ยวกับเรื่องบริษัทฯ มีการแจ้งข่าวสาร การประชาสัมพันธ์ หรือการนัดประชุมให้กับสมาชิกเกษตรกรอย่างทั่วถึง เจ้าหน้าที่ส่งเสริมหรือตัวแทน มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในการผลิตเมล็ดพันธุ์ผักบึงจีนเป็นอย่างดี มีความคิดเห็นด้านผลตอบแทนในระดับเห็นด้วยมากในประเด็น การปลูกผลิตเมล็ดพันธุ์ผักบึงจีนสามารถขายได้แน่นอน เพราะบริษัทฯ จะต้องรับซื้อ และการทำสัญญากับบริษัทฯ เป็นรายบุคคล ทำให้มีความมั่นใจทั้งในเรื่องของราคาและตลาดมากขึ้น และมีความคิดเห็นในระดับมากในประเด็นการใช้เครื่องจักรในการสี หรือนวดเมล็ดผักบึงจีน มีผลทำให้เกิดฝุ่นละอองในอากาศมากขึ้น

ผู้ให้ข้อมูลมีปัญหาและอุปสรรคโดยรวมในระดับปานกลาง โดยมีประเด็นที่สำคัญคือ การใช้สารเคมีในการปลูกผลิตเมล็ดพันธุ์ผักบึงทำให้มีปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพเพิ่มมากขึ้น การขาดแรงงานที่ใช้ในการปลูก และการเก็บเกี่ยว สัญญาที่ทำระหว่างบริษัทฯ กับเกษตรกรมีข้อกำหนดและเงื่อนไขมากเกินไป โดยมีข้อเสนอแนะว่าต้องการให้บริษัทมีการฝึกอบรมเกี่ยวกับการใช้สารเคมีในการปลูกผลิตเมล็ดพันธุ์ผักบึงที่ถูกต้องและวิธีการป้องกันฝุ่นละอองที่เกิดขึ้นจากการสีและการนวดเมล็ดพันธุ์ผักบึง ต้องการให้หาเครื่องจักรในการเก็บเกี่ยวที่ช่วยลดปัญหาในการเคลื่อนแรงงาน และในการกำหนดเงื่อนไขที่ทำสัญญากันระหว่างเกษตรกรกับบริษัทฯ ควรให้มีความเป็นธรรมทั้งสองฝ่าย

The objectives of this study were to find out: 1) socio-economic characteristics, trust, and production promoting of private sectors of farmers growing Chinese water convolvulus for seed production under contract farming; 2) opinions of the farmers in various aspects towards the contract farming; and 3) problems encounters and suggestions of the farmers on the promotion of Chinese water convolvulus growing for seed production under the contract farming. Data were collected from the farmers participating in Chinese water convolvulus growing for seed production under the contract farming. The respondents in this study consisted of 328 obtained by simple random sampling. Interview schedules were used as a tool for data collection and analyzed by the Statistical Package for research.

The findings showed that almost two-thirds of the respondents were male, 45 years old on average, elementary school graduates, and married. They had 4 family members on average with 2.09 household workforce. It was found that the respondents had an average area of 11.18 rai for Chinese water convolvulus growing. They had experiences in the project participation on Chinese water convolvulus growing for 2.45 years on average. The respondents spent money for Chinese water convolvulus growing for 22,272.78 baht per year on average and they earned an annual income from selling the seeds of Chinese water convolvulus for 65,241.61 baht on average. In other words, they earned a net profit for 42,294.35 baht per year. It was found that the respondents had a high level of trust towards extension workers of the company. However, they had a moderate level of trust towards farmer representatives and the company.

For the respondents' opinions towards the participation in Chinese water convolvulus growing for seed production under contract farming, it was found that they had a moderate level on services, returns, and environment. However, the respondents had a high level of an agreement on services concerning with the company, news information, public relations, an appointment for a meeting, knowledge and experience extension workers. The respondents had a high level of an agreement to the returns on the certainty of Chinese water convolvulus seed selling and its price. Also, they had a high level of an agreement on the equipment used for seed trashing.

With regards to problems encountered, as a whole, the respondents had a moderate level of problems on the following: 1) chemicals used for Chinese water convolvulus growing in terms of their health; 2) lack of workforce for growing and harvesting; and 3) the contract contained too many conditions and regulations. The respondents suggested that the company should hold a training on the correct chemical application in Chinese water convolvulus growing and the prevention of dust occurred from trashing. Besides, they wanted harvesting equipment in order to reduce the problem of workforce lacking. Lastly, the respondents wanted more fair contract between them and the company.